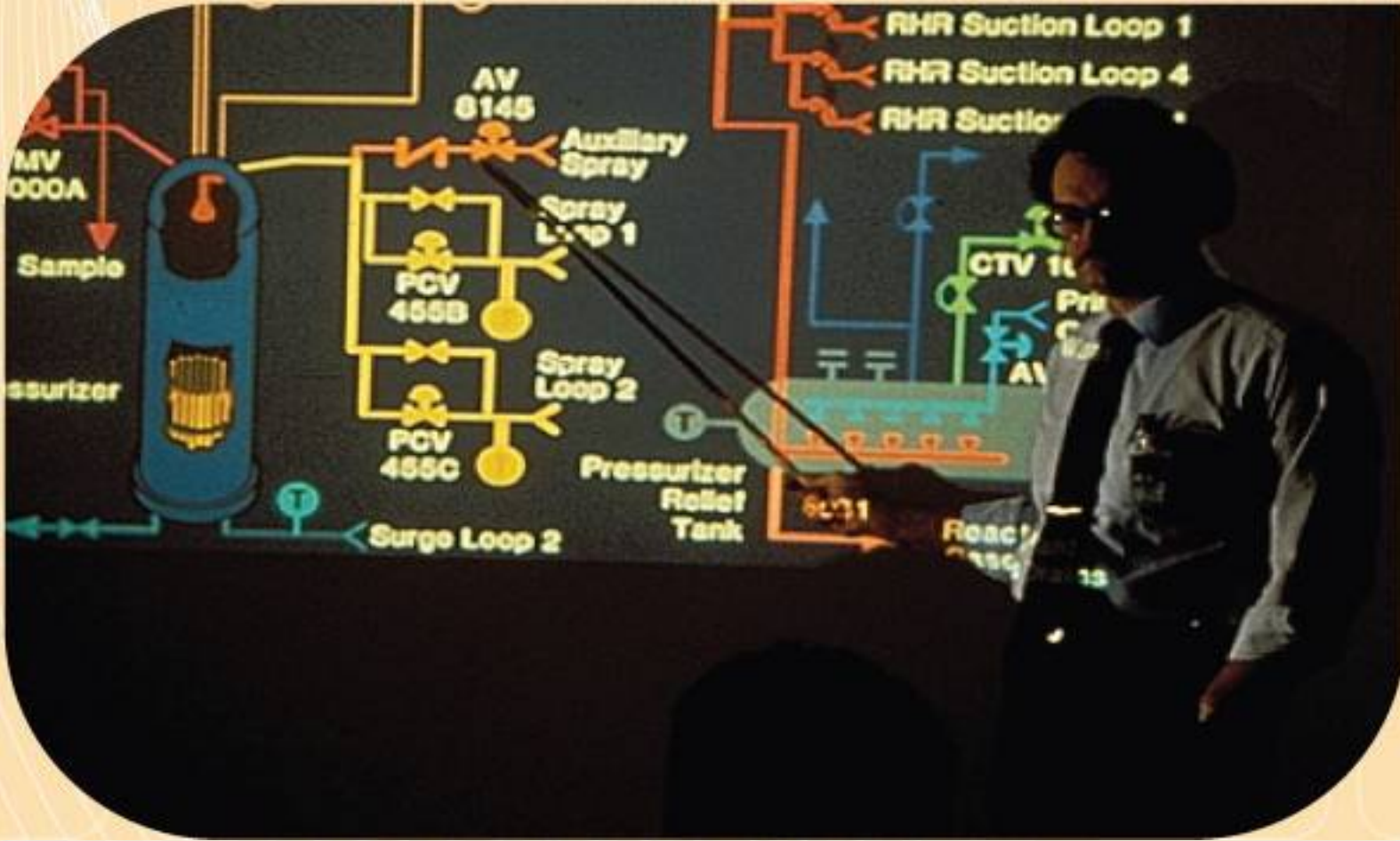

NÜKLEER SANTRALLARIN LİSANSLANMASI

TAEK'in Görev, Yetki ve Sorumlulukları

- Atom enerjisinin barışçıl amaçlarla ülke yararına kullanılmasında izlenecek ulusal nükleer politikanın esaslarını belirlemek,
- Nükleer güç ve araştırma reaktörleri ile yakıt çevrimi tesisleri için yer, inşaat ve işletme lisansı vermek; gerekli inceleme ve denetimi yapmak, izin ve lisansa uyulmayan hallerde işletme yetkisini geçici veya sürekli olarak iptal etmek,
- Halkın, radyasyonla çalışanların ve çevrenin radyasyondan korunmasını sağlamak için alınması gereken önlemleri belirlemek,
- Nükleer madde ve tesislerin güvenliği ile ilgili esasları belirlemek ve denetlemek,
- Ülkenin nükleer tehlikelere karşı korunma stratejisini belirlemek ,
- Nükleer bilim ve teknoloji alanlarında araştırma yapmak, yaptırmak ve teşvik etmek ,
- Ülkenin nükleer ve radyolojik tekniklerden faydalanmasına yönelik çalışmaları teşvik etmek,
- Nükleer alanda görev yapacak personel yetiştirmek ,
- Uluslararası kuruluşlarla nükleer alanda işbirliği yapmak,
- Ulusal ve uluslararası nükleer hukuk ile ilgili çalışmalar yapmak,
- Nükleer konularda halkı bilgilendirmektir.

TAEK
Eskişehir Yolu 9. km
06530, Ankara
Tel : (0312) 2958700
Faks : (0312) 2958958
www.taek.gov.tr

NÜKLEER SANTRALLARIN LİSANSLANMASI VE DENETLENMESİ

Nükleer Santrallara Lisans Verilmesi

Bir nükleer santralda nükleer güvenliğin tam olarak sağlanmasında birinci derece sorumluluk her zaman lisans sahibi üzerinde olmakla birlikte, bir nükleer tesisin kurulup işletilebilmesi için belirli bir lisanslama işleminden geçmesi gerekmektedir. Lisanslamanın amacı; sorumlu kurucu veya işleticinin nükleer santralda nükleer güvenliğin tam olarak sağlanması için yer seçimi aşamasından başlayıp tesisin kapatılarak sökülmesine kadar geçen bütün aşamalarda mevzuatın şart koştuğu tüm önlemleri aldığını, kalite ve güvenlik standart ve kurallarına uyduğunu garanti altına almaktır.

Lisanslama işlemi belirli aşamalardan oluşur; her aşama öncesi o aşama ile ilgili çalışmalara başlayabilmek için Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'ndan yetki (lisans veya izin) belgesi almak gerekmektedir.

Ülkemizde nükleer alanda düzenleme yetkisi 1982 tarih ve 2690 sayılı kanunla Türkiye Atom Enerjisi Kurumu'na (TAEK) verilmiştir.

Kurucu, lisans/yetki alabilmek için her aşama öncesinde, başvuru ile birlikte ulusal mevzuatta ayrıntıları verilen teknik bilgi ve dokümanları TAEK'e sunar. Genelde, "Güvenlik Analizi Raporu" adı verilen bir rapor şeklinde sunulan bu bilgi ve dokümanlarda; nükleer tesiste mevzuata uygun olarak alınan tüm önlemler, uygulanan tüm standart ve kurallar ile o aşamada uygulanmak üzere hazırlanan tüm programlara ilişkin detaylı analiz ve bilgiler yer alır.

TAEK, bilgi ve dokümanların inceleme ve değerlendirilmesinin yanı sıra, gerektiğinde önemli bazı faaliyet ve testlerin Kurucu tarafından nasıl yürütüldüğünü yerinde denetler, test sonuçlarını değerlendirir ve gerek gördüğünde öngördüğü testleri de yapar.

Nükleer Güvenlik Denetimleri

Nükleer Güvenlik bir nükleer tesiste çalışan personelin ve çevrede yaşayan insanların, normal işletme ve kaza koşullarında, kabul edilebilir düzeyden daha yüksek radyasyon dozuna maruz kalmalarını önleyecek önlemlerin bütünüdür.

Nükleer Güvenlik Denetimleri ise nükleer santrallara ilişkin olarak, yer incelemelerinin başlamasından tesisin işletmeden çıkarılması tamamlanıncaya kadar tüm faaliyetlerin güvenli bir şekilde yerine getirildiğine ve bunların nükleer güvenlik hedefleri ve ilgili yetkilendirme koşullarını karşıladığına dair yüksek seviyede güvence sağlamak amacıyla yapılan denetim faaliyetleridir.

TAEK birey, toplum ve çevrenin radyasyonun zararlı etkilerinden korunmasını garanti altına almak amacıyla, nükleer alanda faaliyet göstermek üzere yetkilendirdiği gerçek veya tüzel kişilerin yetki koşullarına uyup uymadıklarını nükleer güvenlik denetimi faaliyetleri ile kontrol eder.

Bu denetimlerde kurucu ve/veya işletici kuruluşun;

- a) Yürürlükteki ilgili mevzuat, lisans koşulları ile işletme sınır ve koşullarına uyduğu,
- b) Etkili bir güvenlik yönetimi, iyi bir güvenlik kültürü ve kendi kendini değerlendirme sistemine sahip olduğu,
- c) Güvenlikle ilgili faaliyetler ile yapı, sistem ve bileşenler için gereken kalite ve performansa ulaştığı ve bu performansı tesisin tüm ömrü boyunca sürdürdüğü,
- d) Görevlerini etkili ve güvenli olarak yapabilecek yeterli sayıda yetkin personeli hazır bulundurduğu,
- e) Olağan dışı olayları TAEK'in öngördüğü şekilde saptadığı, hızlı bir şekilde değerlendirip gereğini yaptığı ve TAEK'e tam ve doğru olarak raporladığı,
- f) Mevzuatta yer almayan veya TAEK tarafından belirtilmeyen veya önceden bilinmeyen, güvenliği olumsuz yönde etkileyebilecek özelliğe sahip yeni bilgilerin saptanması durumunda durumu uygun bir şekilde değerlendirdiği ve Kuruma raporladığı

teyit edilir.

Kurucu ve/veya işletici kuruluşun yanı sıra yüklenici, alt yüklenici ve tedarikçiler de Kurumun gerek gördüğü husus ve ayrıntıda olmak üzere denetime tabiidir. Denetimler nükleer santralin her aşamasına ait el kitaplarının, prosedürlerin, talimatların, kayıtların ve diğer gerekli tüm dokümantasyonun incelenmesini, gözden geçirilmesini ve değerlendirilmesini, gözetim yapılmasını, istendiğinde de fiili muayene ve ölçümlerin yapılmasını veya yaptırılmasını ve santral yönetimi ve personeliyle görüşme yapılmasını kapsar.

Denetim türleri

TAEK nükleer tesislerde planlı veya tepkisel denetimler yapar.

Planlı denetimler: Planlı denetimler, TAEK tarafından geliştirilen bir denetim programına uygun olarak gerçekleştirilir. TAEK'in denetim programı, denetlenen faaliyetin özellikleri ile denetlenenlerin iş takvimine uygun olarak oluşturulur. Planlı denetimler tesisin genel denetimini içerebileceği gibi özel konularda da gerçekleştirilebilir. Planlı denetimler "haberli" veya "habersiz" olarak yürütülür.

Tepkisel denetimler: Tepkisel denetimler tesiste meydana gelen olağandışı bir olay veya durum nedeniyle, durum veya olayın önemini, etkilerini ve/veya düzeltici faaliyetlerin yeterliliğini değerlendirmek amacıyla yapılır. TAEK, tepkisel denetimleri gerek gördüğü durumlarda, işletcinin olağan dışı olay bildirimini takiben veya kendi bulguları çerçevesinde yapar.

TAEK denetçileri ilgili mevzuata veya lisans koşullarından herhangi birisine uyulmadığını görürse, uygunsuzluğun derhal giderilmesini ister ve ihlalin boyutuna bağlı olarak lisans sahibine ceza verebilir. Ciddi ihlaller durumunda santral işletme lisansının askıya alınması ve hatta iptali de söz konusu olabilir. Bir nükleer tesiste yapılacak değişiklikler de TAEK'in iznine bağlıdır. Kurucunun değişikliğin neler olacağına, nedenlerine ve santralin güvenli çalışmasını bozmayacağına ilişkin bir raporla TAEK'e başvurması ve izin alması gerekir.

Beznau Reaktörü,
İsviçre

